

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

w sprawie **G. M.** podejrzanego o czyny z art. 200 § 4 k.k. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 maja 2024 r.
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
kasacji wniesionej przez obrońcę
od postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu
z dnia 9 listopada 2023 r., sygn. akt II Kz 210/23
utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Stalowej Woli
z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 345/22

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Tarnobrzegu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 345/22, Sąd Rejonowy w Stalowej Woli postanowił:

1. na mocy art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. umorzyć postępowanie karne przeciwko G. M. podejrzanemu o to, że:
 1. w dniu 25 sierpnia 2019 r. w T., woj. [...], w celu swojego zaspokojenia seksualnego, prezentował małoletniej poniżej 15 lat, A. B., wykonanie czynności seksualnej poprzez masturbowanie się, przy czym czynu tego

dopuścił się mając całkowicie zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem, tj. o przestępstwo z art. 200 § 4 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k.,

2. w dniu 25 sierpnia 2019 r. w T., woj. [...], działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z gry powziętego zamiaru, dwukrotnie naruszył nietykalność cielesną M. P. poprzez złapanie jej ręką za pierś oraz za pośladek, przy czym czynu tego dopuścił się mając całkowicie zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem, tj. o przestępstwo z art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k.,
3. na mocy art. 93a § 1 pkt 4 k.k. w zw. z art. 93b § 1, § 3 i § 5 k.k. i art. 93c pkt 1 k.k. oraz art. 93g § 1 k.k. orzekł umieszczenie podejrzanego G. M. w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym;
4. na mocy art. 632 pkt 2 k.p.k. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego postanowienia zażalenie wywiódł obrońca podejrzanego, który zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na treść orzeczenia, tj.:
1. art. 354 k.p.k. poprzez błędne jego zastosowanie i rozpoznanie sprawy na posiedzeniu w sytuacji, gdy popełnienie czynów zarzuconych podejrzanemu budzi uzasadnione wątpliwości wymagające poczynienia odrębnych ustaleń w tym zakresie na rozprawie oraz po ponownym przesłuchaniu pokrzywdzonych z udziałem obrońcy;
2. art. 170 § 1 pkt 2, 3 i 5 oraz § 1a k.p.k. w zw. z art. 354 pkt 2 k.p.k. poprzez bezpodstawne oddalenie wniosków dowodowych obrońcy podejrzanego o ponowne przesłuchanie w charakterze świadków M. P. i A. B. na okoliczność przebiegu zdarzeń z dnia 25.08.2019 r., w sytuacji, gdy:
 - podejrzanym nie miał ustanowionego obrońcy przy pierwszym przesłuchaniu w/w świadków;

- zeznania świadków są sprzeczne ze sobą;
- zeznania nie są niepełne i wymagały doprecyzowania;
- świadkom zadawano pytania sugerujące odpowiedź zwłaszcza w kontekście rzekomej czynności seksualnej;
- świadek M. P. w chwili czynu miała ukończone 26 lat a jej przesłuchanie w postępowaniu przygotowawczym w trybie art. 185c k.p.k. było nieodpuszczalne, skoro przepis ten stosuje się wyłącznie do czynów o przestępstwa określone w art. 197 - 199 Kodeksu karnego a nie 217 i 200 § 4 k.k. (czyny zarzucone podejrzanemu);
 1. z konfrontacji dwóch zespołów biegłych to jest zespołu biegłych psychiatrów, psychologa i seksuologa w osobach lek. psychiatry B. B., lek. psychiatry-seksuologa M. T. oraz psychologa J. R. z zespołem biegłych dr. C., P., S.;
 2. wniosku o zwrócenie się do Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w [...] ul. [...] [...] o informację jak we wniosku dowodowym na piśmie;
 3. przesłuchanie w charakterze świadka M. S. oraz Ł. K. na okoliczności wskazane we wniosku dowodowym;
 4. o zwrócenie się do SPZOZ w J. o informację lub treść zapisków, notatek dokumentujących przebieg zachowań podejrzanego, określonych przez biegłego mianem molestowania, a które miały mieć miejsce w trakcie pobytu w SPZOZ w J. w związku z orzecznym środkiem zabezpieczającym,
- 5. naruszenie art. 196 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2, 3 i 5 poprzez jego niezastosowanie i oddalenie wniosku dowodowego o powołanie nowej opinii biegłych w sytuacji, gdy biegły P. C.:
 1. był świadkiem nowych czynów karalnych, których na jego oddziale miał się rzekomo dopuścić podejrzan;
 2. leczył G. M., badał go i podejmował decyzje o jego przymusowym pozostaniu na oddziale po wydaniu kasatoryjnego wyroku Sądu Najwyższego (okoliczność podważająca bezstronność biegłego). Te same zastrzeżenia należy odnieść do biegłej P.;

3. art. 202 § 1 i 3 k.p.k. poprzez niezasadne pominięcie korzystnej dla podejrzanego opinii biegłych sądowych B. B., J. R. i M. T. w sytuacji, gdy przepis art. 202 § 3 k.p.k. nie stoi na przeszkodzie temu, aby opinia o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego z uwzględnieniem kwestii zaburzeń preferencji seksualnych została wydana przez dwóch biegłych psychiatrów, z których jeden jest jednocześnie biegłym seksuologiem;
4. art. 354 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 324 § 1 k.p.k. w zw. z art. 93 b §1 i 3 k.k. poprzez bezzasadne zastosowanie wobec G. M. najsurowszego środka zabezpieczającego w sytuacji, gdy pierwszy zespół biegłych zgodnie orzekł, że przy prawidłowym leczeniu ambulatoryjnym ryzyko ponownego popełnienia czynu zabronionego jest znikome;
5. art. 7 k.p.k. poprzez bezkrytyczne obdarzenie walorem wiarygodności zeznań pokrzywdzonych A. B. oraz M. P. w zakresie opisywania czynności seksualnej masturbowania w sytuacji, gdy zdarzenie trwało kilka sekund a pokrzywdzone bardzo szybko uciekły i nie przyglądały się dokładnie co robi podejrzany. Słuchane w trybie art. 185 k.p.k. nie były w stanie jednoznacznie stwierdzić czy podejrzany faktycznie prezentował im czynność seksualną czy też wyłącznie próbował się obnażyć (czyn z art. 140 k.w.);
6. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 115 § 2 k.p.k. poprzez ustalenie, że o znacznej społecznej szkodliwości świadczy fakt, że podejrzany miał nad pokrzywdzonymi przewagę podczas gdy obie pokrzywdzone zgodnie stwierdziły, że nie obawiały się podejrzanego, gdyż miały nad nim fizyczną przewagę i mogły w każdej chwili go obezwładnić;
7. art. 7 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie, że oskarżony dopuścił się popełnienia czynu zabronionego z art. 200 § 4 k.k. błędnie zakładając, że podejrzany dotykał swoich genitaliów i pokazywał je, aby czerpać z tego satysfakcję i zaspokojenie popędu płciowego, podczas gdy materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia takowego wnioskowania;
8. powyższe zarzuty mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, ponieważ doprowadziły do błędu w ustaleniach faktycznych polegającym na przyjęciu, że podejrzany prezentował małoletniemu poniżej 15 lat wykonanie czynności seksualnej w postaci masturbacji w sytuacji, gdy dopuścił się on aktu

ekshibicjonizmu, który nie mieści się w znamionach czynu określonego w art. 200 § 4 k.k..

9. Na podstawie art. 440 k.p.k. w zw. z art. 93 g kodeksu karnego podnoszę zarzut rażącej niesprawiedliwości zastosowanego najsurowszego środka zabezpieczającego w sytuacji, gdy zachowanie G. M. sprowadzało się do pojedynczego naruszenia nietykalności oraz jednorazowego aktu ekshibicjonizmu tj. czynu, który można zakwalifikować jako nieobyczajny wybryk (art. 140 kw.) o niższej społecznej szkodliwości czynu;
10. Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniośł o przeprowadzenie dowodu z opinii innego zespołu biegłych dla ustalenia, czy wskazane jest zastosowanie środka zabezpieczającego wobec podejrzanego, a jeżeli tak, to jakiego, w tym, czy skierowanie podejrzanego na terapię w warunkach ambulatoryjnych będzie wystarczające, gdyż opinie biegłych, na których opierał się sąd rejonowy są niedopuszczalne a ponadto z uwagi na leczenie i poprawę stanu zdrowia nieaktualne dla ustalenia bieżącej sytuacji zdrowotnej podejrzanego;
11. Ponadto wniośł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt. 2 i skierowanie podejrzanego na terapię w warunkach ambulatoryjnych, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Stalowej Woli.

Postanowieniem z dnia 9 listopada 2023 r., sygn. akt II Kz 210/23, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego postanowienia kasację wywiódł obrońca podejrzanego, który zaskarżył je w całości, zarzucając mu:

1. rażące naruszenie prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego podejrzanemu tj. naruszenie art. 200 § 4 k.k., polegające na zakwalifikowaniu zachowań podejrzanego opisanych w części wstępnej postanowienia Sądu Okręgowego jako przestępstwa, podczas gdy kompleksowa i wszechstronna analiza materiału dowodowego prowadzi do

wniosku, że G. M. popełnił nieobyčajny wybryk, tj. wykroczenie z art. 140 KW, za które grozi maksymalnie kara aresztu;

2. rażące naruszenie prawa procesowego tj.:

1. art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 115 § 2 k.k. w zw. z art. 93 b § 1 k.k. polegające na pominięciu w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wskazania, jakimi przesłankami kierował się sąd *ad quem*, uznając, że czyny przypisane podejrzanemu cechują się znaczną społeczną szkodliwością. Brak opisanie wszystkich kwantyfikatorów przy ocenie społecznej szkodliwości zarzucanych podejrzanemu czynów w tym rodzaju i charakteru naruszonego dobra, rozmiaru wyrządzonej lub grożącej szkody oraz sposobu i okoliczności popełnienia czynu, bez należytego wskazania czym kierował się sąd uznając, że czyn ten jest szkodliwy w stopniu uzasadniającym zastosowanie wobec podejrzanego izolacyjnego środka zabezpieczającego *ultima ratio*;
2. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k., art. 458 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 k.p.k. i art. 98 § 1 k.p.k., polegające na nierozważeniu i nienależytym ustosunkowaniu się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia do wszystkich zarzutów podniesionych w zażaleniu na postanowienie Sądu I instancji tj. co do zarzutu niskiej społecznej szkodliwości czynu nieobyčajnego, którego dopuścił się podejrzany. Brak podstaw do przyjęcia, że podejrzany działając w celu zaspokojenia seksualnego prezentował małoletniej poniżej lat 15 wykonanie czynności seksualnej. Podczas gdy podejrzany wypełnił jedynie znamiona czynu nieobyčajnego o którym mowa w art. 140 kodeksu wykroczeń poprzez obnażenie się w miejscu publicznym;
3. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak wszechstronnego rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w zażaleniu obrońcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Stalowej Woli II Wydział Karny z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 345/22, brak wszechstronnego rozważenia ich zasadności i celowości, a także brak szczegółowego, konkretnego wyjaśnienia przyczyn, dla których wnioski i zarzuty wskazane w zażaleniu nie

zostały uwzględnione tj. w odniesieniu do następujących zarzutów:

- braku ponownego przesłuchania świadków M. P. i A. B. na okoliczność przebiegu zdarzenia z dnia 25.08.2019 r. w sytuacji, gdy podejrzany nie miał ustanowionego obrońcy przy pierwszym przesłuchaniu w/w świadków, zeznania świadków są sprzeczne ze sobą, zeznania nie są jednoznaczne jeśli chodzi o rzekomą czynność seksualną (masturbowanie), zeznania są niepełne i bezwzględnie wymagały doprecyzowania, świadkom zadawano pytania sugerujące odpowiedź, zwłaszcza w kontekście rzekomego prezentowania małoletniej czynności seksualnej, a ponadto świadek M. P. w chwili czynu miała ukończone 26 lat,
- zarzutu naruszenia art. 354 k.p.k. poprzez błędne jego zastosowanie i rozpoznanie sprawy na posiedzeniu w sytuacji, gdy popełnienie czynów zarzuconych podejrzanemu budziło uzasadnione wątpliwości wymagające poczynienia odrębnych ustaleń w tym zakresie na rozprawie oraz brak wydania zarządzenia w przedmiocie skierowania sprawy na posiedzenie,
- braku rozpatrzenia zarzutu z art. 196 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. art. 170 § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.k. o powołanie nowej opinii biegłych w sytuacji, gdy biegły P. C. był świadkiem (jak sam podał podczas przesłuchania) nowych czynów karalnych, których na jego oddziale miał rzekomo dopuścić się podejrzany, biegły leczył G. M., badał go i podejmował decyzje o jego przymusowym pozostaniu na oddziale po wydaniu kasatoryjnego wyroku Sądu Najwyższego (okoliczność podważająca bezstronność biegłego);
- d) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez iluzoryczne jedynie, a nie rzeczywiste i konkretne odniesienie się do zarzutu podniesionego w zażaleniu obrońcy podejrzanego, wskazującego na naruszenie przez Sąd I instancji zasady proporcjonalności oraz nieuwzględnienie, że dla zastosowania środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym konieczne jest uprzednie rozważenie jaką - gdyby nie stan

niepoczytalności sprawcy czynu zabronionego - karę należałoby sprawcy, za popełnienie czynu zabronionego, wymierzyć, a w konsekwencji zaakceptowanie przez Sąd II instancji orzeczenia środka zabezpieczającego o charakterze izolacyjnym z naruszeniem zasady proporcjonalności;

e) art. 440 k.p.k. poprzez utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu Rejonowego w Stalowej Woli z dnia 15 czerwca 2023 r. w sprawie sygn. akt: II K 345/22, które należy uznać za rażąco niesprawiedliwe, albowiem wydanego w warunkach braku podjęcia przez Sąd czynności dowodowych (nowej opinii biegłych), a zmierzających do ustalenia i wyjaśnienia aktualnych okoliczności, istniejących po stronie podejrzanego, a także wydanego na skutek bezkrytycznego przyjęcia poczynionych przez Sąd I instancji, również nieaktualnych w dacie orzekania przez ten Sąd, ustaleń faktycznych, wynikających przede wszystkim z nieaktualnych opinii biegłych lekarzy psychiatrów oraz psychologa. Sąd odwoławczy nie dostrzegł potrzeby uzupełnienia materiału dowodowego pod kątem nowych okoliczności życiowych, które wystąpiły po stronie podejrzanego i ich wpływu na aktualny stan zdrowia podejrzanego;

4. rażąco obrazę przepisów postępowania, której przy wyrokowaniu dopuścił się sąd pierwszej instancji, a sąd odwoławczy przejął do swojego orzeczenia, polegającą na rażącym naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez przekraczającą granice swobody, sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, ograniczającą się de facto do stwierdzenia trafności wniosków Sądu I instancji, w konsekwencji prowadzących do uznania, iż wobec podejrzanego G. M. zachodzą przesłanki do zastosowania środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym oraz niedostatecznym lub niewłaściwym wskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia podstaw dla uznania za niezasadne zarzutów zażalenia złożonego przez obrońcę podejrzanego,

5. rażące naruszenie art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 k.p.k. i art. 98 § 1 k.p.k. w odniesieniu do przesłanek z art. 93 g k.k., które mogło mieć istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia a mianowicie:
 - opisanie stanu zdrowia innej osoby niż podejrzany (cyt „wysokie prawdopodobieństwo popełnienia kolejnego czynu zabronionego na tle stwierdzonych u podejrzanej schizofrenii z objawami afektywnymi wynika wprost z opinii biegłych lekarzy psychiatrów - str. 10 uzasadnienia postanowienia z dnia 09 listopada 2023 r.) w sytuacji, gdy sprawa dotyczy mężczyzny, u którego nie zdiagnozowano schizofrenii z objawami afektywnymi;
6. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. obrazę przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. 185a § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 3 lit. d Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez nienależyte ustosunkowanie się do zarzutów zażalenia w zakresie przesłuchania małoletniej pokrzywdzonej w sytuacji, gdy podejrzany nie miał wyznaczonego obrońcy co też rażąco naruszyło prawo do obrony;
7. rażące naruszenia prawa procesowego, mające istotny wpływ na jego treść, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutów zawartych w treści zażalenia obrońcy, w konsekwencji brak wskazania lub niewystarczające wskazanie powodów, dla których zostały one uznane za niezasadne, jak również bezpodstawne zaakceptowanie wadliwej oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy w Stalowej Woli, II Wydział Karny, a mianowicie brak wszechstronnego rozważenia zasadności zarzutów zażalenia dotyczących naruszenia przez Sąd I instancji:
 1. przepisów postępowania 185a § 2 k.p.k. i 185a § 3 k.p.k. dotyczących przesłuchania małoletniej pokrzywdzonej poniżej 15 roku życia, co bezwzględnie skutkowało ograniczeniem prawa oskarżonego do obrony, uniemożliwiając:
 - po pierwsze obecność obrońcy na przesłuchaniu i czynny jego udział, poprzez zadawanie pokrzywdzonej pytań przez obrońcę,
 - a także uniemożliwiło odniesienie się oskarżonego do treści złożonych przez

pokrzywdzoną zeznań, jej zachowania i reakcji na zadawane pytania, a także rzeczywistej treści jej wypowiedzi, w kontekście oceny wiarygodności świadka, a także prawa do obrony oskarżonego.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Skarżący ma bowiem rację, gdy wskazuje, że sąd odwoławczy rażąco naruszył standardy rzetelnej kontroli instancyjnej, wyznaczone treścią art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., przy rozpoznawaniu zażalenia od postanowienia sądu pierwszej instancji.

W powyższym kontekście podkreślić należy, że choć przepis art. 457 § 3 k.p.k. określa wymogi dotyczące sporządzenia uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, to w orzecnictwie trafnie podkreśla się, że mimo, iż „kodeks postępowania karnego w żadnym z przepisów, w tym też w art. 94 § 1 i art. 98 § 1, nie określa co powinno zawierać uzasadnienie postanowienia sądu odwoławczego, jak to czyni w przypadku wyroku tego sądu (art. 457 § 3 k.p.k.), to z samej istoty takiego uzasadnienia wynika, że powinno ono wskazywać, dlaczego zarzuty i wnioski zażalenia zostały uznane za zasadne albo niezasadne. Wymogi te w szczególności spełniać powinny postanowienia sądów odwoławczych, które zapadają na skutek rozpoznania zażalenia na postanowienia merytorycznie kończące postępowanie, albowiem te postanowienia są w swym charakterze bardzo zbliżone do wyroków” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2019 r., sygn. akt V KK 54/18).

W przedmiotowej sprawie zaś sąd odwoławczy nie tylko pominął znaczną część zarzutów (i argumentacji przywołanej na ich poparcie w uzasadnieniu zażalenia), ale i te zarzuty, do których się odniósł, potraktował niezwykle pobieżnie.

Nader wyraźnie świadczy o tym zdawkowy sposób, w jaki Sąd Okręgowy potraktował podniesiony w zażaleniu zarzut rozpoznania sprawy na posiedzeniu, a

nie na rozprawie. W powyższym kontekście wspomnieć należy, że sąd odwoławczy nie zwrócił uwagi na fakt, iż stanowisko organów pierwszej instancji, co do skierowania sprawy na ww. posiedzenie było zdecydowanie niejasne. W aktach sprawy znajdują się bowiem zarządzenia, z których wynika, że sprawę skierowano na rozprawę, choć używano w nich również terminu posiedzenie (k. 454, 460). Co więcej, rozpoznając ów zarzut sąd odwoławczy w istocie zignorował okoliczność, że zgodnie z art. 354 pkt 2 k.p.k. wniosek może być skierowany na posiedzenie, gdy w świetle materiałów postępowania przygotowawczego nie tylko popełnienie czynu zabronionego, ale i niepoczytalność w chwili czynu nie budzą wątpliwości. W doktrynie zasadnie wskazuje się, że przesłanka ta jest spełniona wtedy, gdy w świetle zgromadzonego w postępowaniu przygotowawczym materiału dowodowego, już w fazie wstępnej kontroli wniosku dokonanej przez prezesa sądu, przewodniczącego wydziału lub upoważnionego sędziego, nie rodzą się wątpliwości co do popełnienia przez podejrzanego zarzucanego mu czynu oraz jego niepoczytalności. Powstanie wątpliwości w tym obszarze musi skutkować skierowaniem sprawy na rozprawę (zob. K. Eichstaedt [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Art. 1–424, wyd. VII*, red. D. Świecki, Warszawa 2024, komentarz do art. 354, teza 9).

W tym przypadku zaś, sprawa została skierowana na posiedzenie (po uchyleniu poprzednio wydanego orzeczenia w toku postępowania kasacyjnego) mimo tego, że sąd pierwszej instancji, w dniu 25 października 2023 r. uznał za celowe dopuszczenie kolejnego dowodu z opinii biegłych psychiatrów, psychologa i seksuologa. W uzasadnieniu postanowienia wydanego w tym przedmiocie wskazano przy tym wyraźnie, że „zachodzi potrzeba ponownego badania podejrzanego i wydania przez lekarzy psychiatrów z udziałem biegłego psychologa oraz biegłego seksuologa opinii tak, aby rozstrzygnąć ponad wszelką wątpliwość, jaki był stan poczytalności podejrzanego w chwili zarzucanych mu czynów i czy w obecnym stanie zdrowia koniecznym jest stosowanie wobec niego środka zabezpieczającego” (k. 461 v.). Co więcej, kierując sprawę na posiedzenie, organy sądu pierwszej instancji nawet nie czekały na tę opinię i zarządzenia w tej kwestii wydały przed jej wpływem (k. 463, 476), a zarządzenie o wyznaczeniu posiedzenia w dniu 15 lutego 2023 r. (w dacie tej posiedzenie realnie się odbyło - przesłuchano

na nim podejrzanego i świadka R. M.– k. 518 - 520) wydała „Przewodnicząca II Wydziału Karnego sędzia A.P.” (k. 476). Ta ostatnia kwestia wymaga zaakcentowania, gdyż ww. sędzia zasiadała jednocześnie w jednoosobowym składzie sądu odwoławczego, który wydał zaskarżone kasacją postanowienie, a to oznacza, że rozpoznając ww. zażalenie kontrolowała pośrednio także i własną decyzję procesową. Sytuacja ta choć nie jest równoznaczna ze stanem rzeczy opisanym w treści art. 40 § 1 pkt 6 k.p.k., bez wątpienia może rzutować na obiektywizm sądu i wywoływać wątpliwości co do tego, czy i ewentualnie w jaki sposób, wpłynęła ona na rozpoznanie analizowanego zarzutu.

Ponadto skarżący ma rację podnosząc, że zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wywody wskazują, że przekonanie sądu odwoławczego, iż sąd pierwszej instancji trafnie przyjął, że podejrzany dopuścił się czynu o znacznym stopniu społecznej szkodliwości nie zostało oparte na kompleksowej analizie wszystkich, relewantnych w tej sprawie kwantyfikatorów społecznej szkodliwości czynu wymienionych w treści art. 115 § 2 k.k.

Dobitnym wyrazem powierzchowności kontroli odwoławczej jest także zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia konstatacja o treści: „uszło również uwadze skarżącego, że w świetle art. 93g § 1 k.k. orzeczenie o umieszczeniu niepoczytalnego sprawcy czynu zabronionego w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym jest obligatoryjne, jeżeli istnieje wysokie prawdopodobieństwo, iż popełni on ponownie czyn zabroniony o znacznej społecznej szkodliwości w związku z chorobą psychiczną. Jak już zostało wyżej zasygnalizowane wysokie prawdopodobieństwo popełnienia kolejnego czynu zabronionego na tle stwierdzonych u podejrzanego schizofrenii z objawami afektywnymi wynika wprost z opinii biegłych lekarzy psychiatrów i biegłego psychologa” (k. 643 v. - 644). U podejrzanego bez wątpienia nie rozpoznano tego rodzaju choroby. Z ostatniej opinii biegłych wynika, że cierpi on na „zaburzenia urojeniowe na podłożu zmian organicznych CUN oraz upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim” (k. 496).

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze treść art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., Sąd Najwyższy uznał, że skarżący wykazał zaktualizowanie się w przedmiotowym postępowaniu podstawy kasacyjnej z art. 523 § 1 k.p.k. i

uwzględnivszy kasację na posiedzeniu przeprowadzonym w trybie art. 535 § 5 k.p.k., uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W postępowaniu ponownym, Sąd Okręgowy – mając na uwadze powyższe wskazania - kolejny raz przeprowadzi kontrolę zażaleniową i w sposób rzetelny, w pełni respektujący standardy wynikające z treści art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., odniesie się do zarzutów i argumentów przywołanych w zażaleniu. Zwróci również uwagę na te kwestie podniesione w kasacji, które Sąd Najwyższy, korzystając z kompetencji wynikającej z art. 436 k.p.k., pozostawił poza zakresem swoich szczegółowych analiz.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[PGW]

[ms]